

Michał Cato

Śląsk i Zagłębie 2004-2011

Michał Cato

Śląsk i Zagłębie

2004-2011

MUZEUM
MIEJSKIE
W TYCHACH

TYCHY 2012

Wydawca
Muzeum Miejskie w Tychach

Instytucja finansowana z budżetu miasta Tychy

Dyrektor i Redaktor Naczelny
wydawnictw Muzeum Miejskiego w Tychach
Dr Maria Lipok-Bierwiaczonek

Wystawa w Muzeum Miejskim w Tychach
marzec – maj 2012

Komisarz wystawy
Barbara Kopia

Aranżacja
Agnieszka Czyżewska

Montaż
Agnieszka Czyżewska, Joanna Kawa-Jawilak, Barbara Kopia, Piotr Pruś

Projekt okładki, opracowanie graficzne katalogu
Agnieszka Czyżewska

Copyright © Muzeum Miejskie w Tychach
Copyright © Michał Cała

KRES PEWNEGO ŚWIATA

Trzydzieści lat temu Michał Cała zaśląnął cyklem zdjęć pokazujących przemysłowy Śląsk: monumentalizm i surowe piękno kopalnianych hałd i dymiących kominów hut i fabryk, a także życie familoków w ich cieniu. Tamte czarno-białe obrazy weszły do kanonu sztuki, zna je każdy koneser fotografii artystycznej.

I oto po latach oglądamy kolejny cykl „śląskich” zdjęć Michała Cały. Zdjęć dramatycznych – bo to obrazy znikającego świata. To artystyczna dokumentacja dawnego śląskiego przemysłu w stanie rozbiórki.

Ktoś mógłby powiedzieć: destrukcja jest malownicza, fascynuje, jej fotografowanie jest modne. Ale kiedy mamy w pamięci zdjęcia Michała Cały sprzed trzydziestu lat – odczytujemy w tym nowym cyklu znacznie więcej, niż tylko wybór tematu podyktowany poszukiwaniami ciekawej, brutalistycznej estetyki. Spostrzegamy w nich nie tyle drapieżność, co smutek. Te świetnie sfotografowane czarno-białe obrazy – to pożegnanie artysty ze światem, który przez tyle lat z wielką wrażliwością dokumentował, zafascynowany jego surowym pięknem.

Kończy się oto pewna epoka – potężnego, tradycyjnego przemysłu śląskiego. Wygaszono wielkie piece starych hut, zatrzymano linie produkcyjne walcowni, odlew-

ni, cementowni. Kruszeją mury starych hal fabrycznych, sterczą obnażone szkielety ich stalowych konstrukcji. Zapewne tak musiało być, takie są konsekwencje zmian gospodarczych. Świat się zmienia, nic nie stoi w miejscu. Niby to oczywiste. Ale jednak oglądając fotograficzne obrazy umierających fabrycznych hal odczuwamy żal, bo giną oto znaki szczególne śląskiego krajobrazu. Śląski świat nie będzie już taki sam.

Michał Cała utrwalił moment styku przeszłości z przyszłością. Mistrzowsko wydobyl dramatyzm krajobrazu znaczonego destrukcją. Zdecydował się na fotografię czarno-białą – bo jak pokazać w pełnym kolorze odcho-dzenie w niebyt?

Część przedstawionego cyklu to zdjęcia starych, patronackich osiedli robotniczych. Tu jeszcze jest życie, ale wyciszone, bez dawnej intensywności. Niektóre z tych osiedli mają swoją szansę w rewitalizacji. Ile z nich ocala-leje?

Zauważmy, że oglądając te zdjęcia świata przeszłego pytamy stale o przyszłość. Wywołanie takich refleksji to siła fotografii Cały.

Maria Lipok-Bierwiazzonek

MICHAŁ CAŁA

Urodził się w 1948 roku w Toruniu. Po zakończeniu studiów na Politechnice Warszawskiej zamieszkał w Tychach. W latach 1978–1992 poświęcił się fotografowaniu śląskiego krajobrazu. W efekcie tej pracy powstał cykl czarno-białych fotografii „Śląsk”.

Dwukrotnie, w 1979 i 1983 roku, otrzymał Grand Prix na Biennale Krajobrazu Polskiego w Kielcach. Wystawa „Śląsk” była eksponowana w galeriach ZPAF w Katowicach (1984), Warszawie (1986 i 2009), Krakowie (1987) oraz w Muzeum Śląskim w Katowicach (2002), a także w Galerii Zderzak w Krakowie (2006).

„Galicja” to drugi ważny cykl zdjęć, nad którym artysta pracował w latach 1976-1990. Poświęcony jest krajobrazowi i ludziom południowo-wschodniej Polski. Zdjęcia z tej serii były pokazane na indywidualnej wystawie „Paysages de Pologne” w Galerie Contraste w Bordeaux (1985).

W roku 2007 Michał Cała eksponował swój cykl „Śląsk” na 2. Foto Festival Mannheim Ludwigshafen Hei-

delberg. Zajął też I miejsce w konkursie Pilsner IPA 2007 w kategorii „Industrial”. W tym samym roku o autorze i o jego śląskich zdjęciach napisał brytyjski magazyn Foto8 oraz British Journal of Photography.

W roku 2008 wziął udział w projekcie „Behind Walls” podczas festiwalu Noorderlicht w Holandii.

Jego fotografie były publikowane w albumach: „Antologia fotografii polskiej 1839-1989”, „Mistrzowie polskiego pejzażu”, „Polska fotografia w XX wieku”.

Od 1984 roku jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików.

Od 1995 roku mieszka w Bielsku-Białej i zajmuje się fotografią dla celów wydawniczych. Jest autorem albumów: „Śląsk”, „Beskidy. Od Beskidu Śląskiego po Bieszczady”, „Karkonosze”, „Góry Polski” i innych.

W latach 2004-2011 ponownie zajął się fotografowaniem Śląska i Zagłębia dokumentując zmiany, jakie zaszły w śląskim krajobrazie.

Zdjęcia te składają się na obecną wystawę.

Czechowice-Dziedzice 2006

Świętochłowice Chropaczów 2006

Rudyłtowy 2007

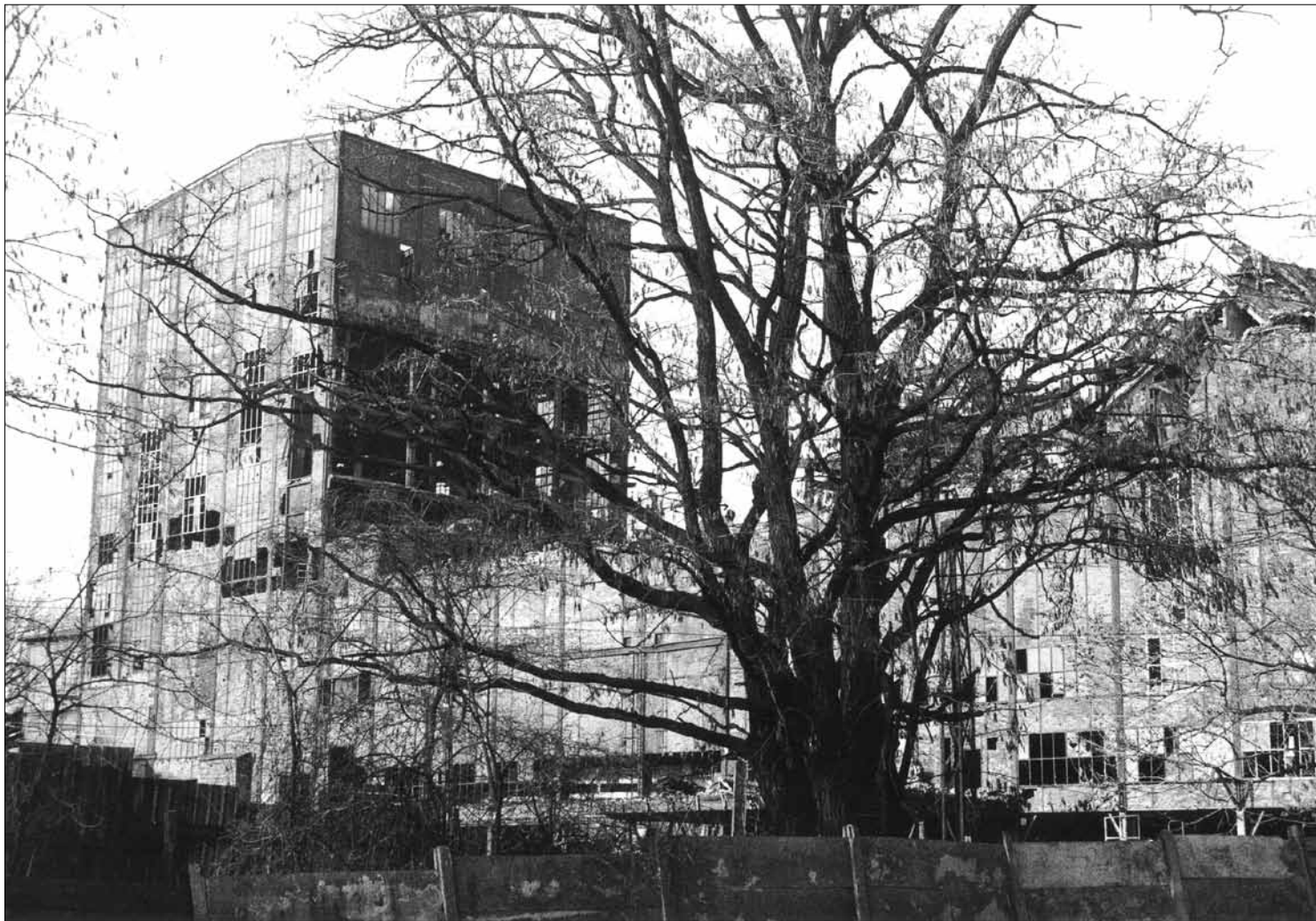
Katowice Wełnowiec 2007

Zabrze Biskupice 2004

Katowice Szopienice 2005

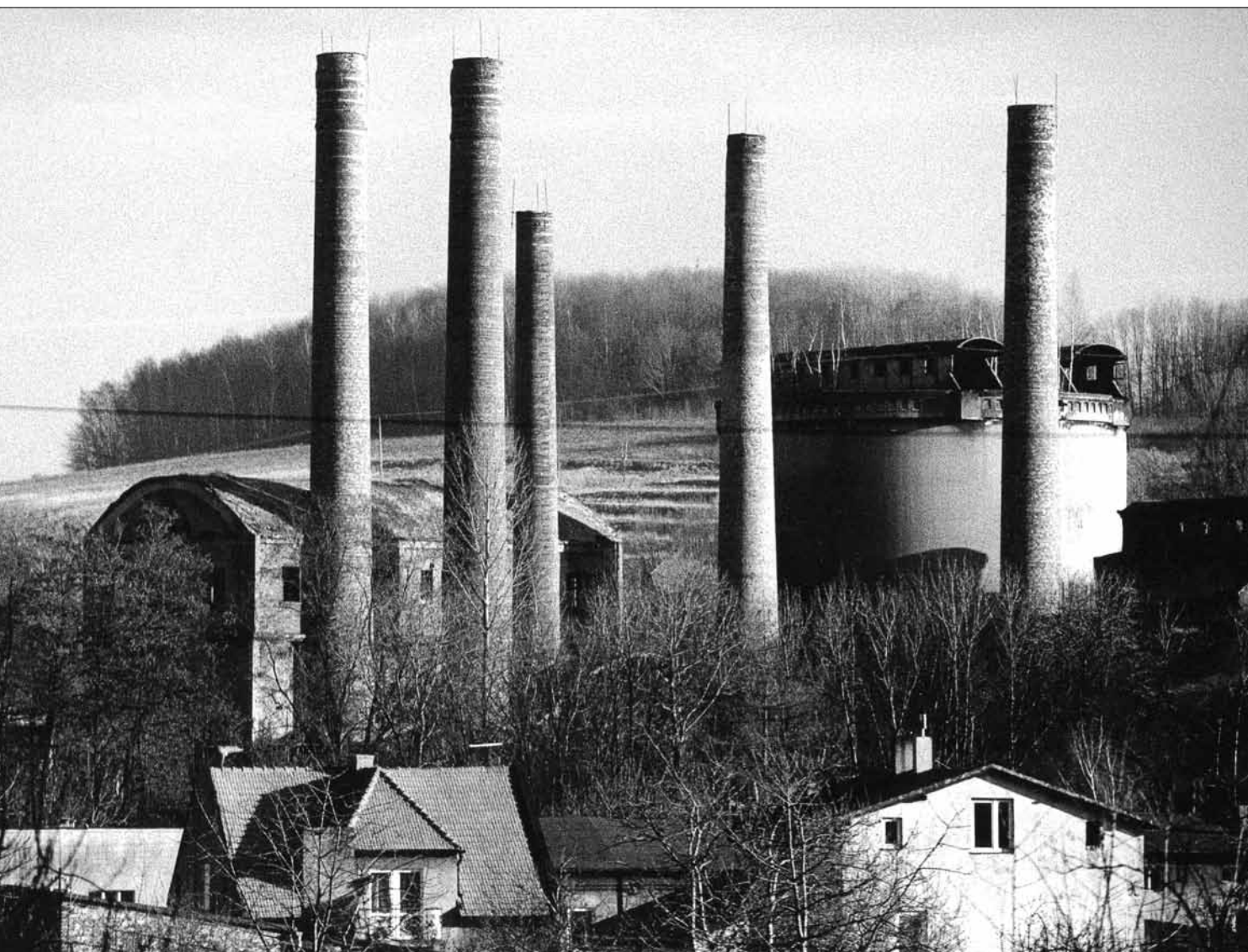
Zabrze Biskupice 2006

Czechowice-Dziedzice 2007

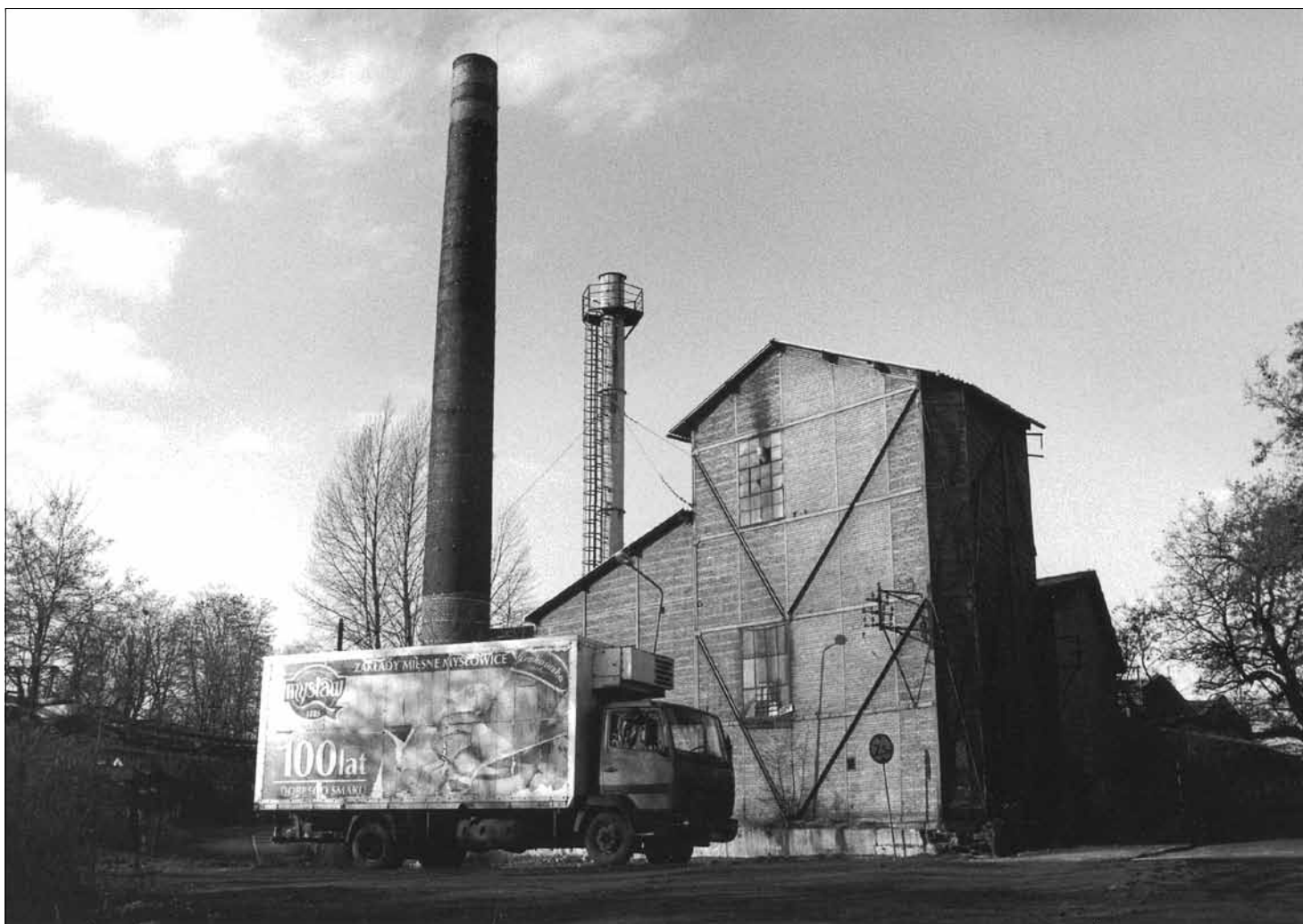

Bytom Szombierki 2008

Grodziec 2007

Siemianowice Śląskie 2004

Muzeum Miejskie w Tychach
43-100 Tychy, ul. Katowicka 9
dyrekcja@muzeummiejskie.tychy.pl
www.muzeummiejskie.tychy.pl

Promocja

j.kucz@muzeummiejskie.tychy.pl
j.musial@muzeummiejskie.tychy.pl

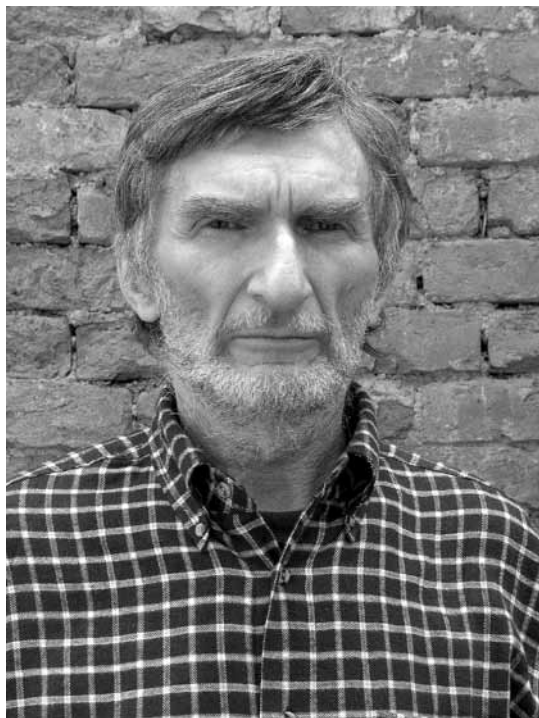
Portret na s. 4 okładki
fot. Tomasz Rak

ISBN 978-83-62193-48-6

Skład
Krzysztof Skrzypek

Druk RoDo-Laser

MICHAŁ CAŁA

Artysta fotografik wielokrotnie nagradzany najwyższymi laureami polskimi i zagranicznymi za cykle fotografii „Śląsk” i „Galicja” (zdjęcia obu serii powstały w latach 1976-1992).

Urodził się w 1948 roku w Toruniu. Po zakończeniu studiów na Politechnice Warszawskiej związał się z Tychami, mieszkał tu w latach 1977-1995. Należał wówczas do działającego w naszym mieście Klubu Fotograficznego KRON. Obecnie mieszka w Bielsku-Białej.

Wystawiał swe prace w galeriach w Katowicach, Krakowie, Warszawie, Kielcach, a także za granicą w galeriach we Francji (w Bordeaux), w Niemczech (m.in. w Heidelbergu), w Holandii. Od 1984 roku jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików.

Wystawa prezentowana w Muzeum Miejskim w Tychach to pierwszy pokaz nowego cyklu zdjęć wykonanych w latach 2004-2011, dokumentujących zmiany, jakie zaszły w śląskim krajobrazie.